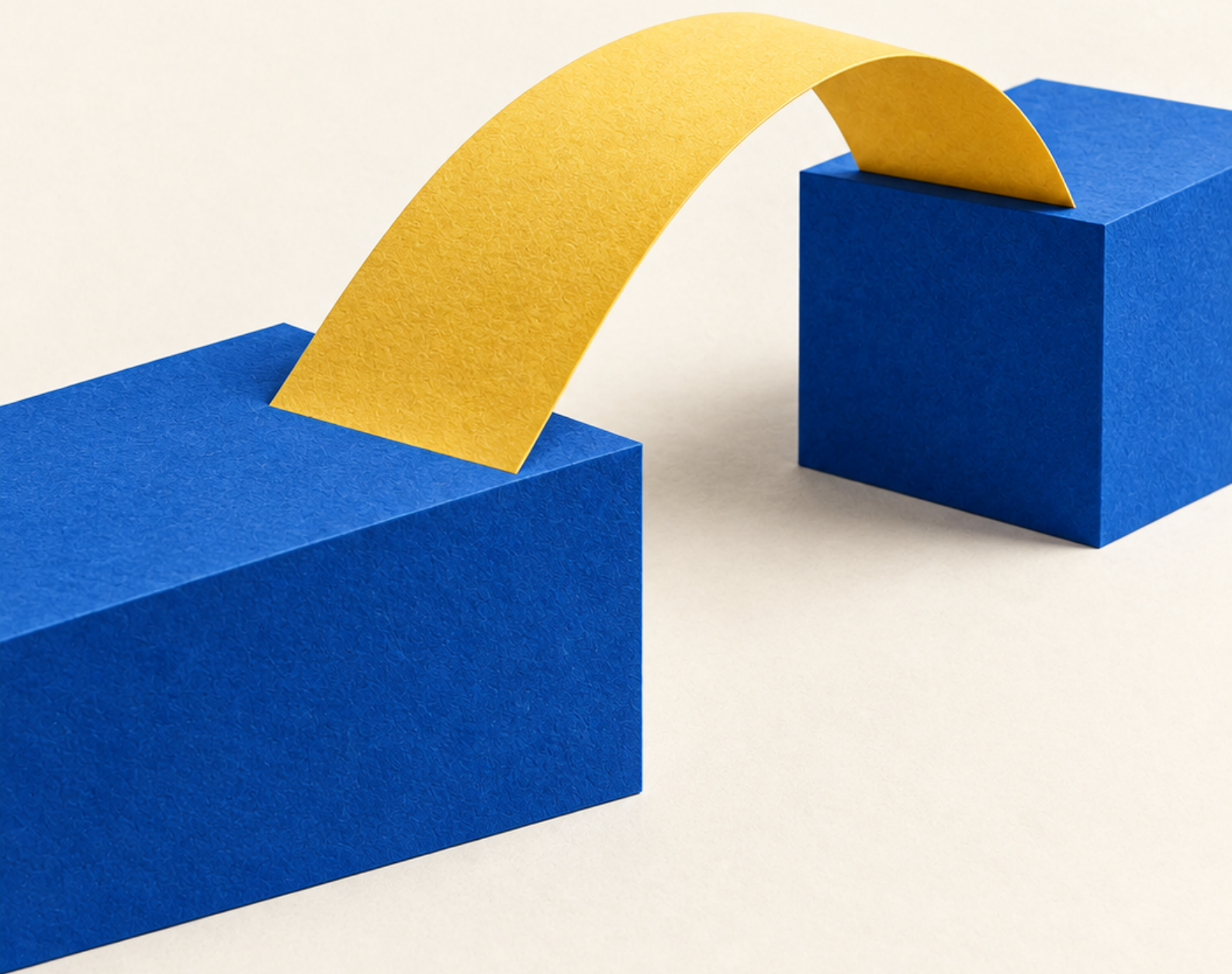

Vad är AI?

Förstå möjligheterna.
Kom igång i ditt företag.

På svenska. För företag.

DIN VÄG GENOM MANUALEN

Börja här

För dig som kan ditt jobb, men vill förstå vad AI kan göra i det.

Du får en enkel bild av hur AI fungerar, var den kan hjälpa och hur du väljer ett vettigt första användningsområde. Du behöver inga förkunskaper.

Du har redan ett jobb. Här är lite hjälp.	3
Det finns mer än en sak bakom chatten	4
Ge AI:n något verkligt att arbeta med	5
Ett snyggt svar kan fortfarande ha fel	6
Hjälpen kan växa med dina idéer	7
Välj något litet som är värt att få hjälp med	8

Källor och vidare läsning finns på sidan 9.

Läs från början eller slå upp det som hjälper dig just nu. Exempelen är påhittade för att visa hur du kan tänka. Alla uppdrag och förklaringar finns här i manualen.

DEN STORA BILDEN

Du har redan ett jobb. Här är lite hjälp.

Mira driver en blomsterbutik i vårt påhittade exempel. Hon kan blommor, kunder och inköp. Men när butiken stänger väntar förfrågningar, leverantörslistor och en text till hemsidan. Tulpanerna har åtminstone vett att vara tysta.

Det är här AI kan komma in. Mira kan be om hjälp att reda ut vad en kund faktiskt frågar efter, jämföra två förslag eller göra ett första utkast. Hennes yrkeskunnande ger arbetet riktning: vilka blommor som passar, vad hon kan leverera och vad kunden bör få veta.

Vad betyder ordet?

AI står för artificiell intelligens. Det är ett samlingsnamn för teknik som bland annat kan känna igen mönster, tolka information och ta fram förslag. Mycket modern AI tränas på stora mängder exempel. Den lär sig samband som sedan används när den får nytt material. [1]

Den AI vi främst skriver om här är **generativ AI**. Den kan skapa nytt innehåll, till exempel text, bilder eller kod, utifrån en instruktion. Det är den sortens hjälp du möter i många AI-chattar. [2]

EN BRA UTGÅNGSPUNKT

Du behöver inte börja med att förändra hela företaget. Börja med en arbetsuppgift som du kan bedöma själv.

TRE BEGREPP SOM HÄNGER IHOP

Det finns mer än en sak bakom chatten

När du skriver i en AI-chatt möter du en tjänst. Bakom den finns en modell, och ibland verktyg som låter AI:n göra mer.

Del	Vad den gör
Modellen	Den tränade delen som bearbetar information och skapar svaret.
Tjänsten	Programmet du använder, med chatt, inställningar och sådant som filuppladdning.
Verktygen	Funktioner som till exempel kan söka på webben eller hämta uppgifter från ett anslutet system.

Skillnaden spelar roll. En modell har inte automatiskt tillgång till din kalender bara för att du nämner den. Tjänsten behöver erbjuda en sådan koppling, och rätt åtkomst måste finnas. Vad en viss AI kan göra beror alltså också på programmet runt omkring. [\[1\]](#)

Tänk på Miras lagerlista. Om hon inte har gett AI:n listan, eller en fungerande koppling till lagret, har den inget pålitligt besked om dagens rosor. Ett självsäkert svar fyller inte på en enda hink.

Det hjälper att fråga: **Vilket underlag använder du för svaret?** Då blir nästa steg tydligare. Kanske behöver Mira bifoga rätt lista. Kanske behöver hon själv kontrollera en uppgift i butiken. Det är lättare att bedöma hjälpen när man vet vad den bygger på.

FRÅN LÖSA ANTECKNINGAR TILL ÖVERBLICK

Ge AI:n något verkligt att arbeta med

Vi följer en liten uppgift hela vägen. Alla uppgifter nedan är påhittade, så du kan läsa exemplet utan att leta efter en bilaga.

En kund har ringt Mira om blommor till en företagsmiddag. Hon har skrivit några snabba anteckningar. Innan hon gör ett förslag vill hon se vad hon vet och vad hon behöver fråga kunden om.

MIRAS UPPDRAG TILL AI

Hjälp mig reda ut den här förfrågan inför ett blomsterförslag. Dela upp svaret i sådant vi vet och sådant jag behöver fråga kunden om. Fyll inte i saknade uppgifter själv.

Mina anteckningar: Företagsmiddag den 14 oktober. Åtta bord. Kunden gillar vitt och grönt. Blommorna ska vara på plats före klockan 16. Budget är inte bestämd. Leveransadress saknas.

Ett användbart svar kan samla datum, antal bord, färgönskemål och leveranstid. Under frågor hamnar budget och adress. AI:n kan också föreslå att Mira frågar om bordens storlek, eftersom den uppgiften kan påverka förslaget.

Skillnaden är viktig: bordens storlek är en **föreslagen följdfråga**, inte något kunden redan har sagt. Mira kan nu ta ställning till förslaget och höra av sig med relevanta frågor. AI-hjälpen har gett henne ett tydligare underlag att arbeta vidare med.

ANVÄND DITT YRKESÖGA

Ett snyggt svar kan fortfarande ha fel

Föreställ dig att AI:n i stället skriver: "Vi levererar åtta vita rosarrangemang till er lokal klockan 15." Det låter ordnat. Problemet är att Mira aldrig har fått en adress och kunden inte har bestämt sig för rosor. Leverans klockan 15 var inte heller överenskommen.

Generativ AI kan ge felaktiga uppgifter, även när svaret låter säkert. Det kallas ibland **hallucinationer**. Tonläget säger alltså inte hur väl innehållet stämmer. [3] I Miras exempel räcker det att jämföra svaret med anteckningarna för att upptäcka problemet.

I svaret	Miras bedömning
Åtta arrangemang	Åtta bord finns i underlaget. Ett arrangemang per bord är ett antagande.
Vita rosor	Vitt är ett önskemål. Rosor är ett nytt förslag.
Leverans klockan 15	Kunden sa före 16. Exakt tid är inte bestämd.

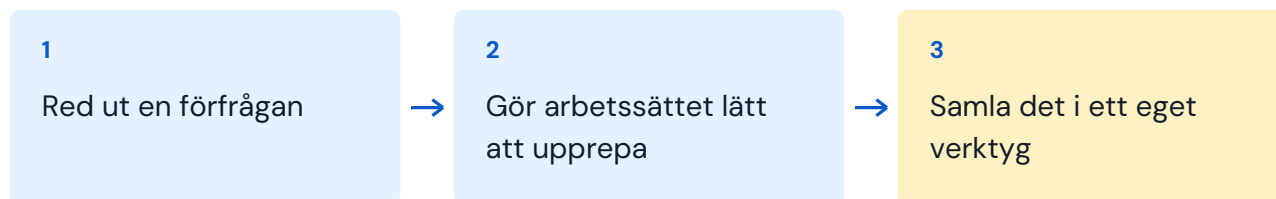
Mira behöver inte undersöka hela blomsterbranschen för att använda svaret. Hon behöver kontrollera det som påverkar hennes beslut: vad kunden faktiskt bad om, vad butiken kan erbjuda och vad hon är beredd att lova.

Samma vana hjälper i andra arbeten. Leta efter uppgifter som lagts till, villkor som fallit bort och slutsatser som går längre än underlaget. När AI:n hittar på en rimlig detalj är din erfarenhet ofta det som fångar den.

FRÅN EN UPPGIFT TILL ETT ARBETSSÄTT

Hjälpen kan växa med dina idéer

Att skriva ett mejl är en början. Mira kan också använda AI som bollplank när hon funderar på varför förfrågningar tar så lång tid. Kanske ställer butiken samma frågor om och om igen. Då finns det ett arbetssätt att förbättra.

Ett möjligt nästa steg när nyttan finns. Företaget behöver inte gå igenom alla tre.

Hon skulle först kunna samla sina bästa frågor i ett underlag för personalen. Senare kanske ett formulär på hemsidan fångar upp datum, budget och leveransplats redan från början. Ett litet verktyg skulle kunna visa vilka förfrågningar som väntar på svar.

Det är vårt förslag till utveckling av Miras arbete. Ett sådant verktyg kan ha vanliga formulär och listor, medan AI hjälper henne att utforma det eller tolka fri text. AI behöver inte vara inblandad när programmet visar ett datum eller räknar antalet bord.

I manualerna om **agenter** och **vibecoding** fortsätter vi med den här större möjligheten: att låta AI utföra avgränsade uppdrag och hjälpa dig skapa egna verktyg. Ditt jobb blir att förstå behovet och känna igen en lösning som faktiskt hjälper.

DIN EGEN START

Välj något litet som är värt att få hjälp med

Titta på din senaste arbetsdag. Var behövde du sortera information, formulera något eller komma vidare i en tanke? Det kan vara ett rörigt mötesunderlag, en beskrivning av en tjänst eller tre alternativ du vill jämföra. Välj en uppgift där du vet hur ett bra resultat ser ut.

Ge AI:n den del av underlaget som uppgiften kräver. Det är sällan nödvändigt att lämna över hela kundarkivet för att få hjälp med en formulering. Följ företagets regler för vilka uppgifter som får delas med tjänsten. [\[3\]](#)

Hur märker du att det hjälper?

Bedöm det färdiga arbetet. Blev det lättare att komma igång? Såg du något du hade missat? Kan en kollega förstå underlaget? Om du får lägga mer kraft på rättningar än du får tillbaka är det värt att ändra uppdraget eller välja en annan uppgift.

Du kan låta en medarbetare vara med nästa gång en relevant uppgift dyker upp. Visa underlaget, titta på förslaget tillsammans och prata om vad ni ändrade. Då blir kunskapen en del av jobbet, utan att någon behöver göra läxor efter stängning.

TA MED DIG DET HÄR

AI blir användbar när den får ett begripligt uppdrag, relevant underlag och någon som kan bedöma resultatet. Du bidrar med mer än frågan. Du bidrar med omdömet.

ATT GÅ VIDARE

Källor och nästa läsning

Text, exempel och figurer är framtagna för AI Manualer. Källorna nedan stödjer begrepp och sakuppgifter; de är inte svenska original till den här texten. Länkarna är lästa i september 2026.

[1] IBM / [What is artificial intelligence \(AI\)?](#)

Grundbegrepp om AI, modeller och hur generativa system kan använda verktyg.

[2] Microsoft Learn / [What is generative AI?](#)

Generativ AI och vilka slags innehåll den kan skapa.

[3] Microsoft Learn / [Understand responsible AI](#)

Felaktiga svar, mänsklig bedömning och att bara dela relevanta uppgifter. Tjänstens särskilda dataskyddslöften generaliseras inte här.

Nästa manual att plocka upp

Att arbeta med AI. Lär dig ge ett bra uppdrag och förbättra svaret genom samtalet.

Vad är agenter?. Se hur AI kan arbeta vidare med ett uppdrag och använda verktyg.

AI Manualer är en oberoende utgivare av digitala manualer. Företagsnamn i källorna visar var underlaget kommer ifrån, inte ett samarbete eller en rekommendation att köpa en viss tjänst.